

Metodické podklady k workshopom na tému **READING & LITERACY** s využitím myšlienkových rutín

Príloha k projektu: „All Booked“ alebo „Ako motivovať študentov k čítaniu“

Vypracovala: Ivana Sopúchová

ODBORNÝ
GARANT

DONORI

MEDIÁLNY
PARTNER

Myšlienkové rutiny (Thinking routines)

- Jedná sa o súbor inovatívnych postupov / metód / aktivít, ktorých cieľom je napomôcť k vytvoreniu kultúry myslenia, v ktorej je učenie vnímané viac ako len vykonanie úlohy zadanej učiteľom, a vyučovanie vnímané viac ako len príprava na zvládnutie testov. Myšlienkové rutiny sú zároveň nástrojmi, ktoré sa opakovane používajú v triede, aby podporili konkrétne myšlienkové pochody (napr. vytváranie prepojení, posudzovanie iných názorov a uhlov pohľadu, hľadanie zdôvodnení, atď.).
- Tento koncept bol predstavený Ronom Ritchhartom v knihách „Creating Cultures of Thinking: The 8 Forces We Must Master to Truly Transform Our Schools“ a „Making Thinking Visible: How to Promote Engagement, Understanding, and Independence for All Learners.“

ODBORNÝ
GARANT

DONORI

Nadácia orange

MEDIÁLNY
PARTNER

Workshop 1

Téma: “Can Reading Make You Smarter?”

Obsahový štandard: benefity čítania vo všeobecnosti a rozbor článku z denníka *The Guardian* “Can Reading Make You Smarter?”, ktorý sa zameriava na jeden z nich – čítanie ako prostriedok k rozvoju inteligencie

Cieľ: Žiaci budú schopní vlastnými slovami vyjadriť, aké výhody čítanie prináša. Podrobnejšie budú predovšetkým vedieť diskutovať o tom, aký má čítanie dopad na rozvoj inteligencie. Okrem toho si osvoja nové techniky práce s textom a slovnú zásobu, ktorá s danou témou súvisí a ktorá figuruje v rozoberanom texte. Rovnako si počas diskusie precvičia vyjadrovacie schopnosti.

Použitá rutina viditeľného myslenia:

- Headlines (titulky)
- The 4C’s (spojenie, výzva, koncept a zmena)

Časový plán hodiny (45 minút):

1. 5 min – úvod, administratíva
2. 7 min – predstavenie témy pomocou brainstormingu. Učiteľ napíše na tabuľu názov témy BENEFITS OF READING a žiaci budú prichádzať k tabuli a zapisovať slová / koncepty, ktoré im v súvislosti s touto témou napadli. Pokiaľ je nutné, učiteľ pomôže žiakom so správnou slovnou zásobou.
3. 8 min – učiteľ vysvetlí, že hodina sa bude zameriavať len na jeden z benefitov – spojitost medzi čítaním a rozvojom inteligencie. Ak bol tento benefit spomenutý žiakmi, zvýrazní ho na tabuli. Ak nie, uvedie ho ako jednu z ďalších výhod. Rozdá žiakom pracovné listy s textom, ktorý budú analyzovať a na úvod ich poprosí vypracovať cvičenie 1, vďaka ktorému sa oboznámia s pár náročnejšími slovami, ktoré sa vyskytujú v texte a mohli by im sťažiť čítanie. Žiaci skúsia cvičenie vypracovať vo dvojiciach, následne si odpovede spolu s učiteľom skontrolujú, ujasnia si výslovnosť slov, s ktorými sa oboznámili.
4. 15 min – každý žiak v tichosti číta text a do pracovných listov si značí podnadpisy (cvičenie 2), ktoré by sa pre jednotlivé sekcie mohli hodiť (myšlienková rutina „Headlines“). Po prečítaní učiteľ vyzve žiakov, aby predstavili svoje podnadpisy a vysvetlili, prečo si ich zvolili. Vďaka tomuto okrem iného zistí, či textu porozumeli a vedia ho zhrnúť v niekoľkých kľúčových slovách / vetách.
5. 10 min – diskusia (cvičenie 3 už obsahuje konkrétne otázky). Učiteľ moderuje diskusiu, počas ktorej žiaci vyjadrujú, s čím v texte súhlasili, s čím nie, čo by zmenili, atď. (myšlienková rutina

ODBORNÝ
GARANT

DONORI

MEDIÁLNY
PARTNER

„The 4C´s“). Táto aktivita zároveň slúži aj ako zhrnutie hodiny a možnosť využiť novú slovnú zásobu.

Pomôcky: pracovný list pre žiakov, farebné fixky na tabuľu na prehľadné zhrnutie témy počas brainstormingu

Podrobnejší opis použitia myšlienkovvej rutiny:

- **Headlines (Titulky) – rutina zameraná na zachytenie podstaty**
 - Napíš titulok pre danú tému/problém/text/odsek, ktorý by zachytával dôležitý aspekt alebo kľúčovú myšlienku, ktorú by sme si radi pamätali.
 - Je dôležité, aby študenti medzi sebou nielen zdieľali svoje nápisy, ale aby zdieľali tiež dôvody a príbeh, ktorý je za ich voľbou, aby ho objasnili aj ostatným. Tento krok nie je súťažou o najlepší titulok.
 - S titulkami pracujme aj ďalej, požiadajme triedu, aby hľadala spoločnú tému alebo kľúčový prvok medzi nimi.
 - Niekedy miesto titulok môžeme vybrať aj pieseň, ktorá by mohla vystihovať podstatu témy alebo problému.

- **The 4C´s (Spojenie, výzva, koncept a zmena) – rutina zameraná na syntetizovanie a organizovanie myšlienok, ktorá sa používa na diskusie založené na konkrétnom texte. Pomáha preniknúť hlbšie do textu. Rovnako sa však môže využiť po pozretí videa alebo počutí podcastu. Otázky sú rozdelené do 4 oblastí:**
 - Spojenia: Aké logické spojenia by si vedel vytvoriť medzi textom a твоjím vlastným životom alebo predchádzajúcim vzdelávaním?
 - Výzva: S ktorými myšlienkami, pozíciami alebo predpokladmi v texte chceš polemizovať alebo by si ich rád spochybnil? (táto časť pomáha rozvíjať kritické myslenie)
 - Koncepty: Ktoré kľúčové koncepty alebo myšlienky z textu sú podľa teba dôležité, aby si si ich uchoval?
 - Zmeny: Ktoré dôležité zmeny v postojoch, myslení alebo v spôsobe jednania sú navrhované textom pre teba alebo pre ostatných? (táto časť pomáha čitateľom premýšľať o tom, ako koncepty predstavené v texte môžu byť aplikované v konkrétnom živote)

Postrehy/Tipy: Text na analýzu je náročnejší a je preto rozhodne určený žiakom bilingválnych alebo normálnych gymnázií / vyšších ročníkov stredných škôl, ktorých znalosť angličtiny je dostatočne rozvinutá na to, aby sa hodina neobmedzila len na preklad neznámych výrazov. Rovnako aj fakt, že diskusia ako aj všetky ďalšie sprievodné aktivity by mali prebiehať v angličtine naznačujú, že aktivita je vhodná pre študentov dosahujúcich úroveň zvládnutia angličtiny v pásme B1 – B2 (toto platí aj pre ďalšie aktivity v tejto príručke). Časy sú orientačné – ak je skupina zhovorčivejšia a rada diskutuje, je možné úvodné aktivity skrátiť a vyhradiť viac priestoru pre debatu. Brainstorming nie je aktivitou na celú hodinu a je nutné ustriehnuť jeho trvanie. Pokiaľ žiaci čítajú pomalšie, treba im dopriať viac času

ODBOBNÝ
GARANT

DONORI

Nadácia orange

MEDIÁLNY
PARTNER

na prácu s textom. Je nutné zdôrazniť, že pri čítaní textov v cudzom jazyku nie je prioritou pochopenie každého slova - ide o schopnosť uchopiť text ako taký (na to sa nepriamo zameriava aj myšlienková rutina headlines). Myšlienkové rutiny sú priamo zapracované do pracovného listu a stávajú sa tak prirodzenou súčasťou hodiny. Ich detailnejší opis poskytujem v tejto príručke kvôli zdôrazneniu ich prínosu a využiteľnosti aj v inom kontexte.

Prílohy: Príloha 1 - pracovný list (*Can Reading Make You Smarter?*)

ODBORNÝ
GARANT

DONORI

Nadácia orange

MEDIÁLNY
PARTNER

Workshop 2 & 3

Téma: “TED Talk: Why Reading Matters“

Obsahový štandard: konkrétne benefity čítania predstavené formou krátkeho TED Talku dvojicami / trojicami študentov

Cieľ: Žiaci budú schopní detailnejšie popísať jednotlivé výhody čítania. Precvičia si hľadanie relevantných informácií na internete a ich triedenie do krátkej, ale obsahovo koherentnej prezentácie. Pri prezentovaní uplatnia okrem prezentačných schopností aj svoje vyjadrovacie schopnosti. Nakoľko pracujú v tímoch, naučia sa spolupracovať, pomáhať si a navzájom sa aktívne počúvať.

Použitá rutina viditeľného myslenia:

- Generate – Sort – Connect - Elaborate (Generuj, tried', spájaj, rozpracuj)

Časový plán hodiny (2x45 minút):

1. 5 min – úvod, administratíva
2. 10 min – predstavenie témy pomocou myšlienkovvej rutiny Generate – Sort – Connect – Elaborate. Učiteľ napíše na tabuľu nadpis WHY READING MATTERS a žiaci povedia, aké slová / koncepty im v súvislosti s touto témou napadli. Potom požiada študentov, aby vybrali kľúčové termíny a tieto zvýrazní. V ďalšom kroku požiada študentov, aby navrhli, ktoré slová spolu súvisia a na tabuli ich spojí. Slová patriace do jednotlivých kategórií farebne odlišuje. Na samotný záver žiaci skúsia navrhnúť, čo ďalšie by sa do myšlienkovvej mapy dalo pridať.
3. 30 min – skupinová práca. Vzniklo niekoľko okruhov / kategórií. Podľa ich počtu učiteľ žiakov poprosí, aby vytvorili tímy (ak je na tabuli okruhov šesť, žiaci sa rozdelia do šiestich približne rovnako veľkých skupín). Každému tímu prideli na spracovanie jednu z tém, ktoré sa pri brainstormingu vykryštalizovali. Úlohou skupín je vytvoriť krátky TED Talk (4 – 5 min) na danú tému. Všetci žiaci v jednotlivých tímoch musia pri prezentácii rozprávať približne rovnako dlho. Pokiaľ chcú, môžu pripraviť jednoduchý PPT / návrh plagátu / použiť iné pomôcky, ale nie je to podmienkou. K vyhľadávaniu informácií využijú internet.
4. 42 min – jednotlivé skupiny prezentujú svoje krátke TED talks pred spolužiakmi. Môžu používať poznámky, ale svoju reč by nemali čítať. Každý prezentujúci tím dostane spätnú väzbu od iného tímu. Tím dávajúci feedback spomenie jednu vec, ktorá sa mu na prezentácii inej skupiny najviac páčila a jednu vec, ktorá mohla byť spravená inak.
5. 3 min – zhrnutie a záver

ODBOBNÝ
GARANT

DONORI

Nadácia orange

MEDIÁLNY
PARTNER

Pomôcky: farebné fixky na tabuľu na prehľadné zhrnutie témy počas úvodnej aktivity, počítače / tablety / wifi, papiere & fixky (pokiaľ by niektorá skupina chcela k prezentácii vytvoriť plagát)

Podrobnejší opis použitia myšlienkovvej rutiny:

- **Generate – Sort – Connect – Elaborate (Generuj – tried' – spájaj – rozpracuj) - rutina zameraná na organizovanie pochopenia cez pojmové mapy. Môže sa využívať na predstavenie novej témy, ale aj na opakovanie / zhrnutie učebného celku.**
 - Vyber tému, pojem alebo problém, pre ktorý chceš vytvoriť myšlienkovú mapu.
 - *Generuj* zoznam myšlienok a počiatočných úvah, ktoré ťa napadnú pri uvažovaní o danej téme alebo probléme.
 - *Roztried'* myšlienky na kľúčové a okrajové. Označ (zakrúžkuj / podčiarkni) kľúčové myšlienky.
 - *Spoj* čiarami myšlienky, ktoré majú niečo spoločné. Pre lepšiu prehľadnosť slová patriace do jednej kategórie farebne odliš.
 - *Rozpracuj* niektoré myšlienky alebo úvahy pridaním nových myšlienok, ktoré viacej rozširujú do hĺbky alebo šírky pôvodnú myšlienku alebo k nej niečo pridávajú.

Postrehy / tipy: Aktivita je opäť určená študentom dosahujúcim úroveň zvládnutia angličtiny v pásme B1 – B2, nakoľko by opäť všetko malo prebiehať v anglickom jazyku. Ideálne je ju realizovať v menších skupinách, aby mohol byť každý žiak aktívne zapojený do diania na hodine. Ja osobne som pracovala s dvomi skupinami, ktoré mali zhodne po 12 žiakov. Nebolo preto náročné ich rozdeliť do dvojíc, kde si rovnomerne podelili úlohy. Rovnako bolo potom dostatok času na jednotlivé prezentácie, feedback a záverečné zhrnutie. Aktivita rovnako stavia na tom, že žiaci poznajú formát TED Talks a vedia, o čo sa jedná. V úvode hodiny je dôležité nasmerovať brainstorming správnym smerom. Je ideálne, keď učiteľ vie, akých 6 – 7 tém by v danom brainstormingu mohlo / malo vzniknúť a žiakov vie nebadane týmto smerom posunúť. Ja som pracovala s týmito: reading works as a stress relief, reading helps develop one's fantasy, reading enriches the language and vocabulary, reading improves concentration and focus, reading is free entertainment, reading provides knowledge and information. Samozrejme, benefitov čítania je oveľa viac a ak z brainstormingu prirodzene vyplynú, treba na ne nadviazať. Pripravenosť je však dôležitá preto, lebo žiaci sa môžu zaseknúť. V jednej zo skupín, kde som aktivitu realizovala sa mi stalo, že sa žiaci točili okolo tých istých pojmov. Sama som teda niektoré slová navrhla, aby sme sa posunuli ďalej a zväčšil sa okruh tém. Ak pri snahe vytvoriť zo slov kategórie vznikne viac kategórií ako je tímov, je možné zahlasovať za tie, ktoré chcú žiaci spracovať v prezentácii, poprípade vybrať tie okruhy, ktoré obsahujú viacero pojmov a je predpoklad, že sa žiakom o nich bude ľahšie rozprávať. Na hodine sme pracovali s tabletmi, alternatívou by bolo realizovať túto aktivitu v počítačovej učebni alebo mať dostupnú wifi. Ak nemáte k dispozícii 90 minút, je možné workshop rozdeliť. Prezentácie a ich hodnotenie môžu prebehnúť počas inej 45-minútovej hodiny. Ak je tomu tak, na skupiny môžete mať zvýšené nároky (napr. prezentáciu v PPT spraviť povinnou súčasťou ich talku). Navrhujem taktiež triedu pred prezentáciami upraviť (napr. odsunúť lavice a zo stoličiek vytvoriť polkruh a improvizované javisko).

ODBORNÝ
GARANT

DONORI

Nadácia orange

MEDIÁLNY
PARTNER

Workshop 4

Téma: “What if there were MORE / LESS books...”

Obsahový štandard: žiaci uvažujú nad tým, ako by sa zmenil svet, keby v ňom bolo viac / menej kníh

Cieľ: Žiaci dokážu v debatae obhájiť svoje názory a zdôvodniť svoje postoje. Vedia sa vyjadriť k hypotetickej situácii (ako by sa zmenil svet, keby v ňom bolo viac / menej kníh?) za použitia správnej gramatickej formy podmienkových súvetí (If there were ... , then...). Dokážu sa navzájom aktívne počúvať a vhodne jeden na druhého reagovať.

Použitá rutina viditeľného myslenia:

- Claim-Support-Question (Tvrdenie – Podpora – Otázka)

Časový plán hodiny (45 minút):

1. 5 min – úvod, administratíva
2. 10 min – predstavenie témy pomocou diskusie. Učiteľ kladie žiakom otázky: (Is there anything people in the world do not have enough of? What things should we have in greater abundance? Why? How would the world change if there were more of the things you have mentioned? Is there anything we people do not need at all/ need less of? ...) Následne učiteľ vysvetlí, že témou hodiny bude uvažovanie o tom, ako by vyzeral svet, keby v ňom bolo viac / menej kníh.
3. 25 min – tvorenie pojmovej mapy. Žiaci sa spolu s učiteľom premiestnia k veľkému čistému papieru, ktorý by mal mať minimálne rozmer A1. Do jeho stredu učiteľ umiestni kartičky so slovami MORE BOOKS. Po okrajoch papiera rozmiestni kartičky so slovami MORE (vytlačené na papieri jednej farby) a LESS (vytlačené na papieri druhej farby) a kartičky s ďalšími náhodnými pojmami (skills, stress, hunger, money, gaming, dsicrimination, ...), ktoré sú bielej farby. Rovnako pripraví aj kartičky, ktoré sú prázdne a žiaci na ne môžu napísať vlastné slová. Žiaci tvoria mapu, ktorá sa odvíja od slov MORE BOOKS, ktoré na papier umiestnil učiteľ. Každý ďalší prídavok je kombináciou kartičky MORE alebo LESS spolu s pojmom na bielom papieri (buď predpripravený učiteľom alebo dopísaný žiakom). Dvojice slov nemusia nadväzovať len na ústrednú dvojicu, ale môžu byť odvodené aj od iných spojení. Vzťahy medzi jednotlivými pojmami sú zakreslené fixkou. Počas aktivity žiaci musia svoje názory zdôvodniť, učiteľ ich nabáda aj k tomu, aby zväžili, za akých okolností by daný výrok neplatil (využívanie myšlienkovvej rutiny (Claim – Support – Question). Učiteľ dbá na to, aby mal každý žiak priestor vyjadriť sa a zapojiť sa do debaty.

ODBORNÝ
GARANT

DONORI

Nadácia orange

MEDIÁLNY
PARTNER

Pomôcky: fixky, predpripravené kartičky, veľký čistý papier slúžiaci ako podklad

Podrobnejší opis použitia myšlienkovvej rutiny:

- **Claim – Support - Question (Tvrdenie – Podpora – Otázka)**
 - Čerpajú z vášho skúmania, skúsenosti, prvotnej vedomosti alebo z toho, čo ste čítali:
 - Urobte *tvrdenie* o danej téme, probléme alebo myšlienke, o ktorej sa diskutuje. Tvrdenie je vlastne nejaké vysvetlenie alebo interpretácia niektorých aspektov toho, čo sa deje. Tvrdenie môže byť napríklad: domnienka, špekulácia, zovšeobecnenie, fakt, teória, hypotéza, atď. Je to odpoveď na otázku: Čo sa tu vlastne deje?
 - Identifikujte *podporu* pre svoje tvrdenie. Aké veci by mohli podporiť váš výrok, slúžiť ako svedectvo k vášmu tvrdeniu?
 - Položte *otázku*, ktorá sa týka vášho tvrdenia. Čo môže vyvolať pochybnosti o vašom tvrdení? Čo ešte zostalo nedopovedané? Čo ešte nebolo celkom vysvetlené? Aké ďalšie myšlienky alebo problémy vaše tvrdenie prináša?

Postrehy / tipy: Tak ako predchádzajúce dva workshopy, aj tento je primárne určený pre pokročilejších študentov angličtiny (level B1 – B2). Dôležité je pri ňom predovšetkým dbať na to, aby sa všetci žiaci do diskusie zapojili a mali priestor sa vyjadriť. V každej skupine sa nájdu tí, ktorí hovoria radi a veľa, ale to neznamená, že aktivita je len pre nich. S týmto súvisí aj fakt, že aktivita sa lepšie realizuje v menšej skupinke žiakov (napríklad pri výučbe cudzích jazykoch alebo seminároch, kedy sa žiaci delia do skupín). Môže sa stať, že žiaci si budú diskusiu ťahať svojím smerom (napr. sa vyskytne nejaká komická hypotéza, ktorej sa budú horlivo držať). Vtedy je dôležité skúsiť debatu vrátiť späť do normálnych medzí (keď sa to stalo mne, sama som do aktivity vstúpila a pridala vlastné pojmy do mapy a vysvetlila, prečo si myslím, že tam patria). Nakoľko som ju realizovala na hodine angličtiny po tom, ako sme so žiakmi preberali podmienkové súvetia, očakávala som, že budú svoje názory vedieť obhájiť aj v gramaticky správnej podobe. Niekedy som ich opravila, ale nakoľko pointou hodiny nebolo precvičovanie kondicionálov, snažila som sa živú diskusiu, ktorá sa rozprúdila, príliš neblokovať opravou chýb. Odporučila by som ešte, aby si žiaci medzi sebou delegovali osobu, ktorá bude zakresľovať do mapy vzťahy medzi pojmi. Je tak možné vyhnúť sa zmätku (žiaci prirodzene čakajú na svoje poradie niečo do mapy pridať a vysvetliť to) a mapa je prehľadnejšia.

Prílohy: Príloha 2 – karty s pojmi (*More & Less*)

ODBOBNÝ
GARANT

DONORI

Nadácia orange

MEDIÁLNY
PARTNER

Workshop 5

Téma: “DEBATE: Reading fiction is a waste of time.”

Obsahový štandard: žiaci debatujú o tom, či má zmysel čítať fikciu

Cieľ: Žiaci dokážu v debatae obhájiť svoje názory a zdôvodniť svoje postoje. Dokážu sa navzájom aktívne počúvať a vhodne jeden na druhého reagovať. Dokážu oceniť názory, ktoré sa líšia od ich vlastných a posúdiť diskutovanú tému z viacerých uhlov.

Použitá rutina viditeľného myslenia:

- Colour - Symbol – Image (Farba, symbol, obraz)
- Tug o’ War (Preťahovanie lanom)

Časový plán hodiny (45 minút):

1. 5 min – úvod, administratíva
2. 10 min – predstavenie témy. Učiteľ napíše na tabuľu pojem FICTION a požiada žiakov, aby každý z nich na papier napísal, aká farba sa mu v súvislosti s touto témou vybaví. Každý žiak má zároveň nakresliť aj symbol a jednoduchý obraz, ktorý tému podľa neho vystihuje (rutina Colour-Symbol-Image). Žiaci môžu následne svoje farby, symboly a obrazy ukázať ostatným a zdôvodniť, prečo sa pre ne rozhodli.
3. 7 min – úvod k debate. Učiteľ napíše na tabuľu tému, o ktorej sa bude debatovať (Reading fiction is a waste of time.) a poprosí žiakov, aby vo dvojiciach urobili krátky brainstorming a premysleli si 3 argumenty, ktoré alebo s výrokom súhlasia alebo nie, alebo sú kombináciou súhlasu a nesúhlasu (2 za a 1 proti, 1 za a 2 proti). Tieto napíšu na malé lepiace papieriky. Na tabuľu pod výrok učiteľ nakreslí os – k jednému jej kraju napíše „strongly agree“ a k druhému „strongly disagree“. Žiaci z jednotlivých tímov následne prichádzajú ku tabuli a výroky, ktoré vymysleli, sa snažia rozmiestniť na os podľa toho, akú váhu v diskusii by podľa nich mali (rutina Tug o’ War).
4. 8 min – príprava na debatu. Učiteľ rozdelí žiakov na dva tímy (jeden bude za a druhý proti), ktoré sa na debatu majú pripraviť. Využívajú argumenty, ktoré spolu trieda vybrainstormovala a rozmiestnila na osi na tabuli. Ak chcú, môžu pridať ďalšie.
5. 12 min – riadená debata. Tímy sedia oproti sebe a podľa zaužívaných pravidiel debaty o výroku debatujú. Každý žiak by mal odprezentovať aspoň jeden argument / raz reagovať na argument druhého tímu.
6. 3 min – vyhodnotenie (učiteľ rozhodne, ktorý tím v debatae zvíťazil), zhrnutie a záver.

ODBOBNÝ
GARANT

DONORI

Nadácia orange

MEDIÁLNY
PARTNER

Pomôcky: fixky na tabuľu, sticky notes (malé farebné lepiace papieriky)

Podrobnejší opis použitia myšlienkovvej rutiny:

- **Colour – Symbol – Image (Farba – Symbol – Obraz) – rutina zameraná na neverbálne zobrazenie veľkých myšlienok alebo dôležitých tém, o ktorých žiak čítal, ktoré videl alebo o nich počul. Slúži na rozvoj metaforického myslenia. Vhodným obsahom pre túto rutinu by mohla byť esej, kapitola z nejakého diela, báseň, provokatívny rečník alebo krátky film.**
 - Vyber farbu, o ktorej si myslíš, že najlepšie reprezentuje podstatu danej myšlienky.
 - Vytvor symbol, o ktorom si myslíš, že najlepšie reprezentuje podstatu danej myšlienky.
 - Načrtni obrázok, o ktorom si myslíš, že najlepšie vystihuje podstatu danej myšlienky.
 - Jazyk používaný pri opísaní farieb / symbolov / obrazov: Je to kvôli tomu tak, lebo... , Tento symbol mi pripomína..., Rozmýšľam o tejto farbe preto, že....
- **Tug o' War (Preťahovanie lanom) – rutina sa využíva na prácu s dilemami, o ktorých uvažujeme rôzne / na ktoré môžu mať ľudia diametrálne odlišné názory.**
 - V strede tabule umiestni čiaru, ktorá by reprezentovala lano ako pri hre na preťahovanie lanom.
 - Identifikuj dve opačné strany dilemy, ktorú skúmame. Označ nimi konce svojho lana.
 - Generuj čo najviac „ťahov“ alebo dôvodov, ktoré by potiahli stranu „lana“, t.j. nájdí čo najviac vecí ako podporu pre jednotlivé strany dilemy. „Na tejto strane lana, čo by ste umiestnili ako dôvody, ktoré by podporili danú pozíciu?“ Napíš ich na samostatné lepiace papieriky.
 - Urči silu jednotlivých ťahov a umiestni ich na svoju stranu lana tak, že najsilnejšie ťahy budú najďalej na konci lana a tie najslabšie budú bližšie k polovici lana.
 - Zachyť všetky „čo ak...?“ otázky, ktoré vzniknú v procese tejto rutiny. Napíš ich tiež na lepiace papieriky a umiestni ich pod lano.

Postrehy/tipy: Je dôležité si pri úvodných aktivitách ustriechnúť čas, aby mali študenti dostatok priestoru na debatu samotnú. Pokiaľ sa debatuje na hodinách anglického jazyka a študenti majú pokročilejšiu znalosť angličtiny, treba dbať na to, aby debata prebiehala v angličtine a žiaci nevyjadrovali svoje postoje v slovenčine. Rovnako musí učiteľ dohliadať na dodržiavanie všeobecných pravidiel (vždy hovorí len jeden žiak, o argumente sa diskutuje, pokiaľ sa nevyčerpá, resp. druhá strana naň nevie zareagovať, atď.). Špecifikom je, že aj keď pointou hodiny je snaha ukázať žiakom, že čítanie fikcie má zmysel, v debate môže zvíťaziť tím obhajujúci opačný postoj. Ak sa niečo takéto stane, v zhrnutí je preto na učiteľovi poukázať na to, že je veľa argumentov aj v prospech čítania fikcie a možno len neboli rovnako presvedčivo predstavené, poprípade, že pokiaľ fikcia nie je niečo, o čo by konkrétny človek mal záujem, vždy sa dá siahnuť po iných textoch (literatúra faktu).

ODBORNÝ
GARANT

DONORI

Nadácia orange

MEDIÁLNY
PARTNER

Workshop 6

Téma: “Reading Strategies“

Obsahový štandard: žiaci prichádzajú s nápadmi, ako efektívne čítať knihy v cudzom jazyku, ktorý človek ešte bezchybne neovláda

Cieľ: Žiaci dokážu sami naformulovať nápady na čítanie kníh v cudzom jazyku. Dokážu ich stručne popísať a vysvetliť svojim spolužiakom. Pri príprave pracujú v tíme a učia sa efektívne komunikovať. Pri prezentácii demonštrujú svoje komunikačné zručnosti. Vedia dať spätnú väzbu svojim spolužiakom.

Použitá rutina viditeľného myslenia:

- I used to think ..., now I think ... (Predtým som si myslel, teraz si myslím...)

Časový plán hodiny (45 minút):

1. 5 min – úvod, administratíva
2. 5 min – predstavenie témy pomocou diskusie. Učiteľ kladie žiakom otázky, ktoré sa týkajú ich skúseností s čítaním v cudzom jazyku (When did you read your first book in English? What kind of a book it was? What difficulties did you encounter?...). Vysvetlí, že počas hodiny sa žiaci budú snažiť vytvoriť súbor rád a tipov pre študentov, ktorí s čítaním v cudzom jazyku len začínajú / ľudí, ktorí, tak ako oni, angličtinu ešte perfektne neovládajú.
3. 20 min – skupinová práca. Učiteľ rozdelí žiakov do tímov po 3-4. Každý tím dostane papier (min. formát A3) a farebné ceruzky / fixky / perá. Ich úlohou je v určenom čase vymyslieť 5 základných stratégií, ktorými by sa mali ľudia pri čítaní cudzojazyčnej literatúry riadiť. Tieto musia zaznamenať na plagát (v heslách / vetách / obrázkoch – prevedenie je na nich). V každom tíme si študenti zvolia hovorcu, ktorý na záver ich spoločnú prácu odprezentuje.
4. 10 min – prezentácie a spätná väzba. Jednotliví reprezentanti tímov v krátkosti (2 min) zhrnú tipy, na ktorých sa ich tím dohodol. Ostatní výslednú prácu hodnotia ukázaním prstov na rukách. Predstavia si, že plagáty boli robené na zákazku pre bilingválne školy na hodiny literatúry a na základe toho udeľujú body (5 je maximum – užitočné, prehľadné, zrozumiteľné, už len vytlačiť a rozmiestniť do všetkých škôl; 1 je minimum).
5. 5 min - na záver v krátkosti zhrnú aktivitu ako takú pomocou rutiny I used to think... but now I think (napr. Pred hodinou som si myslel, že si musím preložiť všetky nové slovíčka, ale teraz si to už nemyslím. / Myslel som si, že som jediný, ktorý si najprv pozrie film a až potom prečíta knihu, ale teraz si myslím, že to robia viacerí ľudia, ktorí sa učia angličtinu a že je to dobrá vec...)

ODBORNÝ
GARANT

DONORI

Nadácia orange

MEDIÁLNY
PARTNER

Pomôcky: fixky, pastelky, farebné perá, výkresy

Podrobnejší opis použitia myšlienkovvej rutiny:

- **I used to think..., now I think (predtým som si myslel..., teraz si myslím...)** – rutina zameraná na reflexiu pri stretnutí sa s novou témou / koncepciou / nápadom. Ideálna na zhrnutie hodiny po prebratí novej témy. Naznačuje hĺbku pochopenia a zmeny, ktoré nastali v žiakovom myslení. Podporuje individuálnu reflexiu.
 - Uvažuj nad svojim súčasným pochopením témy a skús doplniť každú z týchto viet:
 - Predtým som si myslel, že....
 - Teraz si myslím, že...
 - Je dôležité, aby mal učiteľ skutočný záujem vypočuť si žiaka a zistiť, kam sa jeho myslenie posunulo.

Postrehy/tipy: Pri tvorbe plagátov je dôležité dbať na dodržanie časového limitu. Ja osobne som žiakom na interaktívnej tabuli zobrazila časomieru, aby mali prehľad o tom, koľko času im zostáva. Rovnako je nutné žiakov oboznámiť s tým, že to, čo tvoria, je len návrh – nemusí to byť perfektné. Učiteľ by mal tiež zdôrazniť, že sa nejedná predovšetkým o grafiku, ale stratégie ako také – teda podstatnejší je obsah ako forma. Učiteľ môže taktiež veľmi stručne jednotlivé stratégie okomentovať / prezradiť žiakom, ktoré pomohli jemu, spýtať sa na to, ktoré aktívne využívajú oni.

ODBORNÝ
GARANT

DONORI

Nadácia orange

MEDIÁLNY
PARTNER

Workshop 7

Téma: “Book Hunt“

Obsahový štandard: žiaci pracujú s vlastnými rozčítanými knihami a využívajú ich na upevnenie a rozšírenie slovnej zásoby. Hodina slúži na zdôraznenie toho, že vďaka čítaniu v cudzom jazyku sa rozvíja slovná zásoba.

Cieľ: Žiaci dokážu v knihách vyhľadávať potrebné informácie. Vedia pracovať so slovníkmi a efektívne ich používať. Ovládajú nové slová, ktoré sa pomocou aktivity naučili.

Použitá rutina viditeľného myslenia:

- /

Časový plán hodiny (45 minút):

1. 3 min – úvod, administratíva
2. 12 min – diskusia. Učiteľ pri tejto hodine stavia na tom, že žiaci už majú v angličtine rozčítané knihy a priniesli si ich na hodinu. Práve o tých knihách prebieha úvodná diskusia. Otázky (k nahliadnutiu v prílohe 3) môže učiteľ vopred prichystať. Žiaci si ich môžu náhodne vyberať z nejakej nádoby a následne na ne odpovedať.
3. 25 min – Book hunt. Žiaci dostanú pracovné listy a majú 25 minút na ich vypracovanie (viď prílohu 4). Jedná sa o rôzne slovné druhy, s ktorými sa spájajú rozdielne úlohy (napr. slovesá majú nakresliť). Na prácu využívajú svoje anglické knihy a slovníky (internetové alebo klasické, ktoré priniesol učiteľ).
4. 5 min – zhrnutie a záver. Učiteľ môže žiakov poprosiť o feedback (stíhali, nestíhali, ktorá úloha bola najťažšia, čo im trvalo najkratšie, aké nové slovká sa naučili, atď.). Ak chce, môže ich pracovné listy pozbierať a ohodnotiť ako aktivitu. Zdôrazní, že aktivita je demonštráciou toho, ako čítanie v cudzom jazyku upevňuje a rozširuje slovnú zásobu.

Pomôcky: otázky k diskusii, pracovný list pre žiakov, slovníky (nielen výkladové, ale aj slovníky frázových slovies)

Postrehy/tipy: Zo skúsenosti viem, že ak majú žiaci odovzdať kvalitnú prácu a stihnúť vypracovať všetky cvičenia, potrebujú minimálne navrhovaných 25 minút. Pokiaľ skupina pracuje pomalšie, je nutné skrátiť debatu na úvod a dopriať im viac času. Prvá úloha je kreslenie - je dobré zdôrazniť, že sa má jednať o jednoduchý náčrt a nie dielo hodné vystavenie v galérii. Pri jednej skupine som na to neupozornila a zistila som, že žiaci strávili prvých 5 minút len kreslením a vymaľovávaním a potom nestíhali ostatné úlohy.

ODBORNÝ
GARANT

DONORI

Nadácia orange

MEDIÁLNY
PARTNER

Prílohy: Príloha 3 – otázky k diskusi

Príloha 4 – pracovný list (*Book Hunt*)

ODBORNÝ
GARANT

DONORI

MEDIÁLNY
PARTNER

Kontaktné údaje: ivana.sopuchova@essmt.sk

ODBORNÝ
GARANT

DONORI

MEDIÁLNY
PARTNER

